

A CSOPORT

Hogyan mentett meg egy terapeuta
és néhány idegen

Christie Tate

A fordítás alapja: Christie Tate: *The Group – How One Therapist
and a circle of strangers saved my life*
Avid Reader Press
An Imprint of Simon & Schuster, Inc.

Copyright © Christie Tate, 2021

Fordította: © Csányi Judit, 2021

Szerkesztette: Árkos Eszter

Borítóterv: Tabák Miklós

Szerzőfotó: Jeff Ellis

HVG Könyvek, Budapest, 2021
Kiadóvezető: Budaházy Árpád
Felelős szerkesztő: Krausz Veronika
www.hvgkonyvek.hu

ISBN 978-963-565-060-6

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképezési úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: Sörfőző Zsuzsa
Nyomás: Mondat Nyomdaipari és Szolgáltató Kft.
Felelős vezető: Nagy László

*A terapeutámnak és azoknak,
akikkel volt szerencsém egyazon körben ülni*

ELSŐ RÉSZ

1

AMIKOR ELŐSZÖR AKARTAM MEGHALNI – de úgy igazán kívántam, hogy a halál csontos kezét a vállamra téve azt mondja, „erre tessék” –, két teli szatyornyi Stanley-féle zöldség és gyümölcs utazott mellettem az anyósülésen. Káposzta, sárgarépa, néhány szilva, kaliforniai paprika, hagyma, két tucat alma. Három nap telt el azóta, amióta a gazdasági irodában jártam, és megkaptam a jogi egyetem tanulmányi osztályától az értékelésemet, a számot, ami azóta is kísértett. Elfordítottam a kulcsot, vártam, hogy beinduljon a motor a harmincöt fokos hőségben. Kivettem egy szilvát a szatyorból, megtapogattam, beleharaptam. A héja vastag volt, de a húsa puha. Hagytam, hogy a leve végigfolyjon az államon.

Fél kilenc volt. Szombat reggel. Sehova nem kellett mennem, semmit nem kellett csinálnom. Senki nem akart tőlem semmit egészen hétfő reggelig, amikor is meg kellett jelennem a Laird, Griffin és Griffin nevű ügyvédi irodában mint nyári gyakornok. A LG&G-nél csak a recepció tudott a létezéséről, meg az a pasas, aki fölvelt. Július 4-e a következő hét szerdai napjára esett, ami egyben azt is jelentette, hogy egy újabb fojtogató, üres nap várt rám a hét kellős közepén. Találnom kéne egy tizenkét lépéses programalkalmat, és reménykedni, hogy a résztvevők elmennek utána kávézni. Vagy hogy egy másik magányos lélek megnézne egy filmet, vagy beülne valahová egy salátára. A motor felberregett, kihajtottam a parkolóból.

Szeretném, ha valaki föbe lőne.

Megnyugtató gondolat, finom obszidiánborítással. Ha meghalnék, nem kéne kibírnom a hétvégéből hátralévő negyvennyolc órát, sem a szerdai ünnepnapot. Nem kéne elviselnem a forró, ólomsúlyú magányt, ami itt hever előttem – az órákat, amik napokká, hónapokká, évekké olvadnak össze. Egy élethossznyi semmi, csak én, egy zacskó alma, és a halvány remény, hogy a terápiás csoportok elveszett tagjai vágynak némi társaságra.

Bevillant egy minapi hír egy halálos lövöldözésről Cabrini Greenben, Chicago egyik hírhedt lakótelepén. Befordultam délre a Clybournre, azután balra a Divisionre. Hátha engem is eltalál egy kóbor golyó.

Kérem, lőjön már le valaki!

Egyre ezt ismétелgettem, mint valami mantrát, egy imát, ami aligha talál meghallgatásra. Ki löne le engem? Egy huszonhat éves fehér nőt a tízéves fehér Honda Accordjában, egy ilyen napfényes nyári reggelen? Nincsenek ellenségeim; éppenhogy csak létezem. Mindegy, az efféle esemény amúgy is a véletlenül múlik, a jó vagy balszerencsén, attól függ, honnan nézzük. És jöttek ám az ötletek kéretlenül. Kiugrani magasról egy ablakból. Vagy a vonat elé vetni magam. Amikor megálltam a Division és Larrabee sarkán, már a kimúlás jóval egzotikusabb módjain töprengtem, például a fulladásos halál közbeni maszturbáción, de ugyan, kit próbálok becsapni? Túlságosan visszafogott vagyok én egy ilyen jelenethez.

Kihorgásztam a magot a szilvából, a többit meg bekaptam. Tényleg meg akarok halni? Hová vezetnek ezek a gondolatok? Öngyilkos képzelgések? Depresszió? Vajon meg is teszem? Kéne? Leengedtem az ablakot, és kidobtam a magot, amilyen messze csak tudtam.

Amikor a jogi karra felvételiztem, leírtam a felvételi tesztemben, miszerint az a vágyam, hogy az átlagostól eltérő testméretű (leginkább kövér) nőket védjem, de ez csak részben volt igaz. A feminista szemléletű ügyvédi elkötelezettség bár őszinte volt, nem számított legfőbb motivációim közé. Ahogyan a vastag csekk és

a kiskosztüm sem. Nem; azért mentem a jogi karra, mert a jogászok heti hatvan-hetven órát dolgoznak. Konferenciabeszélgetéseken vesznek részt a karácsonyi szünetben, és a munka ünnepén tárgyalóterembe szólítja őket a kötelesség. Az ügyvédek az íróasztaluknál vacsoráznak, körülöttük a kollégák felgyúrt ingujjban, foltos hónaljjal. Az ügyvédek a munkájukkal házasodnak össze – a munkával, ami oly létfontosságú, hogy nem bánják, vagy inkább észre sem veszik, miszerint a magánéletük olyan sivár, mint egy parkoló éjfélkor. A jogászai munka társadalmilag jóváhagyott álcája lehet gyászos magánéletnek.

Az első egyetemi felvételi tesztet a teljesen értelmetlen titkárnői állásom alatt írtam. Volt már egy egyetemi diplomám, amit nem használtam, és egy pasim, akivel nem szexeltem. Évekkel később Petert csak a munkamániás alkoholistaként emlegettem, de akkoriban életem szerelmének hittem. Felhívtam az irodában este fél tízkor, amikor épp lefeküdni készültem, és a szemére hánytam, hogy soha nincs ideje rám. „*Muszáj dolgoznom*”, mondta, és letette. Ha visszahívtam, nem vette föl. Hétfégenként alámerültünk a Wicker Park kocsmáiban, ahol hazai sört ihatott, és az R.E.M. régi albumjairól cserélt eszmét, miközben én azért imádkoztam, hogy elég józan maradjon a szexhez. Ez ugyanis ritkán fordult elő. Végül úgy döntöttem, hogy szükségem van valamire, ami felszívja az összes energiámat, amit ebbe a nyomorult kapcsolatba öltem. A munkahelyemen a terem túlsó végében az egyik nő ősszel a jogi karra készült.

– Kölcsönkérhetem valamelyik tesztkönyvedet? – kérdeztem. Elolvastam az első problémafelvetést:

„Egy professzornak egy napra hét diákot kell beütemeznie az egymást követő idősávokban, egytől hétig számozva.”

Ezt pedig egy csomó kijelentés követte. Ilyenek: „Marynek és Olivernek egymás után kell következnie”, és „Sheldonnak Uriah után

kell jönnie”. A szabályzat szerint harmincöt perc állt rendelkezésemre a hat, feleletválasztós tesztkérdés megoldására a professzor és a beütemezendő diákok témakörében. Majdnem egy órámba telt. És a válaszaim fele rossz volt.

Mégis, könnyebb volt átrágnom magam a jogi előkészítőn, azután az egyetemen is, mint rájönnöm arra, mégis mi a francért szerettem bele Peterbe, és ugyan miért folytattam vele ugyanazt a veszekedést estéről estére.

A jogi egyetem beteljesítette azt a vágyam, hogy másokhoz tartozzam, és hogy a vágyaimat mások vágyaival összeegyeztethesem.

A texasi leánygimnáziumban a kerámiázást választottam első évben. Eleinte kézzel formáztunk, azután mindenki eljutott a maga ritmusában a fazekaskorongig. Amikor készen volt az edény, a tanár megmutatta, hogyan kell rátenni a fület. Ha két agyagot egymáshoz akarunk erősíteni – mondjuk a bögrét és a fület –, akkor mindkettő felületét be kell metszeni. Ez a bemetszés – vízszintesen és függőlegesen vésett barázdák az agyagban – segít összetapasztani a két darabot, amikor azok a kemencében kiégnek. Ülttem a széken, kezemben a megformázott nyersanyag, a „bögre” és a C alakú fül, a tanár pedig megmutatta az összeillesztést. De én nem akartam belerondítani a szeretettel formázott bögrém sima felületébe, ezért bemetszés nélkül csak úgy odanyomtam a fület. Néhány nappal később a műhelyünk végében egy polcra kitették a csillogó, kiégetett alkotásainkat. A bögrém túlélte, de a füle apró darabkáiban hevert mellette. „Elhibáztad a bemetszést”, mondta a tanár, amikor látta, hogy megnyúlt a képem.

Mindig ilyennek képzeltem a szívem felszínét – sima, egyenletes, érintetlen. Nincs mibe belekapaszkodni. Nincsenek rajta bemetszések. Senki sem tud hozzám kapcsolódni, ha egyszer lecsap az élet elkerülhetetlen forrósága. Gyanítottam, hogy a metafora

mélyebben gyökerezik bennem: félttem, hogy megsérül a szívem a bemetszésekben, amelyek szükségképpen keletkeznek az emberek között, amikor más emberek vágyaival, igényeivel, kicsinyességével, ízlésével ütköznek, meg az összes banális, hétköznapi alkudozással, amelyek hozzátartoznak a kapcsolatokhoz. A bemetszések hozzátartoznak a kapcsolódásokhoz, márpedig a szívemben nem voltak barázdák.

Habár az eddigiekből úgy tűnhet, mintha árva lettem volna, nem vagyok az. A szüleim – boldog házасok – Texasban élnek ugyanabban a vörös téglából épült házban, amelyben felnöttem. Ha elhajtasz a 6644 Thackeray Avenue előtt, látsz egy megviselt kosárlabdagyűrűt, és egy verandát, amit három zászló díszít: az első természetesen a „Régi Dicsőség” zászlaja, a második Texas államé, a harmadik pedig egy Texas A&M zászló. A Texas A&M apám alma materének zászlaja. Meg az enyémnek.

A szüleim havonta néhányszor felhívtak, rendszerint a vasárnapi mise után. Karácsonyra mindig hazamentem. Amikor Chicagóba költöztem, vettek nekem egy hatalmas zöld Eddie Bauer kabátot. Anyám ötvendolláros csekkeket küldött, hogy legyen valami költőpénzem; apám telefonon diagnosztizálta a Honda fékproblémáit. A húgom utolsó éves a gimiben, és nemsokára eljegyzik egymást a barátjával; a bátyám és a felesége, akik az egyetemen jöttek össze, Atlantában élnek, rengeteg egyetemi barátjuk közelében. Egyiküknek sem volt tudomása az én sima, barázdálatlan szívemről. Számukra én voltam a család csodabogara, aki a demokratákra szavaz, kedveli a költészetet, és a Mason–Dixon-vonaltól* északra költözik. Szerettek, mégsem illetem közējük, sem Texasba. Amikor gyerek voltam, anyám az Aggie harci indulót játszotta

* A Mason–Dixon-vonal Maryland és Pennsylvania határa. Az amerikai polgárháború előtt innen délre voltak a rabszolgatartó államok.

a zongorán, és apám teli tüdőből énekelte hozzá a szöveget, „*Hullaballo-canek-canek, Hullaballoo-canek-canek*”, harsogta.* Ő vitt el a nyílt napi bemutatkozó túrára, és amikor e mellett az egyetem mellett döntöttem – elsősorban azért, mert ezt engedhettük meg magunknak –, repesett az örömtől, hogy lesz még egy „Aggie” a családban. Bár sosem említette, bizonyára mélységesen csalódott volt, amikor megtudta, hogy a hazai futballmeccsek alatt én a könyvtárban ücsörögtem, és a *Walden*ben jelöltem meg a nekem tetsző passzusokat, miközben odakint húszezer drukker énekel, ugrált és tombolt, és úgy ünnepelte a csapatot, hogy beleremegtek a könyvtár falai. Úgy tűnt, a családomban és egész Texasban mindenki szereti a futballt.

Kívülálló voltam, aki a valahová tartozás képtelenségének mély titkát hurcolta magával. Sehová sem illettem. Napjaim felét azzal töltöttem, hogy állandóan az evésen és a testemen kattogtam, s mindkettőt a magam abszurd módján próbáltam kontrollálni, a fennmaradó időben pedig igyekeztem a magányosságomat a tanulmányi eredményeim mögé szorítani. A gimnáziumi dicsőségtábláról átvándoroltam a dékáni legjobb listájára, amiért a legtöbb szemeszterben kiváló eredményt értem el, miután jogi elméletekkel tömtem az agyam heti hét napon át. Arról álmodoztam, hogy egy napon felbukkanok a 6644 Thackeray Avenue-n az álomsúlyommal, kéz a kézben egy minden szempontból jól működő pasival, és olyan kihúzott háttal járok, ahogy csak a király nők képesek.

Nem gondoltam beavatni a családom zavarba ejtő vágyakozásomba, ami a halált illeti. Tudtunk beszélgetni az időjárásról, a Hondáról és az Aggie-kről. Márpedig az én titkos félelmeim és fantáziáim egyik kategóriába sem illettek.

* Ez a Texas A&M College nótája volt, még abból az időből, amikor katonai akadémia volt, és ez lelkesítette a hallgatókat a Texasi Egyetemmel folyó rivalizálásban.

Csak passzívan vágytam a halálra, nem gyűjtöttem tablettákat, nem iratkoztam föl a Hemlock Társaság* levelezőlistájára. Nem néztem utána, hogy lehet fegyverhez jutni, vagy hogyan kell a saját övemmel fölakasztani magam. Nem volt tervem, módszerem, időpontom. Csak gyötrődtem, de azt szünet nélkül, akár egy fogfájástól. Ugyanakkor ezt sem tartottam normálisnak, ezt a passzív vágyakozást, hogy ragadjon el végre a halál. Abban, ahogy éltem, abban volt valami, amitől nem akartam tovább élni.

Már nem emlékszem, milyen szavakat használtam ennek az érzésnek a leírására. Csak azt tudom, hogy olyan vágyakozást éreztem, amit nem tudtam kifejezni, és nem tudtam azt sem, hogyan elégíthetném ki. Néha azt gondoltam, csak egy pasira van szükségem, és hogy valójában attól félek, egyedül fogok meghalni. Ezek persze mind igazak is voltak. Megérintették a vágyakozás külső rétegét, de nem hatoltak el a csontig, elkeseredésem velejéig.

A naplómban homályos szavakat használtam a rossz közérzetem és a lehangoltságom leírására: *Félek, és aggódom magamért. Félek, hogy nem vagyok rendben, sosem leszek rendben, kudarcra lettem ítélve. Nagyon rossz ez nekem. Mi a baj velem?* Akkor még nem tudtam, hogy van egy szó, amely tökéletesen leírja az állapotomat: magány.

A gazdasági irodában kapott kártyámon, amely a tanulmányi értékelésem tartalmazta, mellesleg az egyes szám állt. Első. *Number one*. Az évfolyamomban a többi százhetven hallgatóé ennél alacsonyabb. Túlszárnyaltam a célomat, ami az volt, hogy az évfolyam felső felében végezzek, ami, tekintve a közepesnél is gyengébb felvételi tesztet – Uriah számára képtelen voltam megfelelő időpontot találni –, meglehetősen merész célkitűzésnek tűnt. Repesnem kellett volna az örömtől. Nyitnom kellett volna egy nullás hitelkártyaszámlát. Venni egy Louboutin túsarkút arany-

* A Hemlock Társaság 1980 és 2003 között a „jog a halálhoz” és az asszisztált öngyilkosság elfogadását tűzte ki célul.

áron. Bérelni egy új lakást a Gold Coaston. Ehelyett első voltam az évfolyamon, és irigyeltem az INXS frontemberét, aki autoerotikus fulladásban halt meg.

Mi a fene volt velem? Harminchatos nadrágot és D kosaras melltartót viseltem, a diákhitelemből futotta arra, hogy kibéreljek egy garzont Chicago északi részén. Nyolc éve voltam már tagja egy tizenkét lépéses programnak, amely megtanított arra, hogyan egyek anélkül, hogy fél óra múlva ledugnám az ujjam a torokomon. A jövőm úgy ragyogott előttem, mint a nagyanyám fénylő ezüstje. Minden okom megvolt az optimizmusra. De az önutálat, amit saját megrekedt állapotom miatt éreztem – távol mindenkitől és fényévekre egy romantikus kapcsolattól –, beette magát az összes sejtembe. Kellett, hogy legyen valami ok, amiért annyira magányosnak éreztem magam, egy ok, ami miatt a szívem olyannyira „sima” volt. Nem tudtam, mi az, de éreztem, hogy lüktet, amikor elalszom, és azt kívántam, bár ne ébrednék föl.

Amikor a tizenkét lépéses programban a szponzorommal, aki Texasban élt, a negyedik lépésnél, a „leltárnál” tartottunk, igyekeztem kiengesztelni azokat, akiket megbántottam. Visszamentem az Ursuline Academyre, abba a bizonyos leánygimnáziumba, egy százdolláros csekkkel, hogy visszaadjam a pénzt, amit elloptam, amikor parkolódíjat szedtem elsőben. A tizenkét lépéses terápia során leküzdöttem legrémesebb évési problémáimat, és úgy gondoltam, a program megmentette az életemet. Akkor miért nem akartam eszerint élni? Megvallottam texasi szponzoromnak, hogy sötét gondolataim vannak.

– Mindennap azt kívánom, bár meghalnék. – Azt javasolta, hogy duplázzam meg az ülések számát.

Megháromszoroztam, és magányosabbnak éreztem magam, mint valaha.

2

NÉHÁNY NAPPAL KÉSŐBB, hogy megtudtam a tanulmányi besorolásom, egy Marnie nevű nő elhívott vacsorázni az egyik tizenkét lépéses foglalkozás után. Ő is gyógyult bulimiás volt, akárcsak én. De neki, velem ellentétben, szuper, kompakt élet adatott: egy olyan laboratóriumban dolgozott, ahol a mellrák legmodernebb kezelését kutatták; a férjével nemrég Sherwin–Williams-féle narancsszínnel festették ki a házuk előszobáját; ráadásul figyelemmel kísérte a peteérését. Nem volt minden tökéletes nála – a házasságában akadtak viharok –, de megszerezte, amit akart. Ösztönösen nemet akartam mondani a meghívására, hogy hazamehesek, levehessem végre a melltartómat, és megehessem a tíz deka darált pulykát pirított sárgarépával, miközben a *Dokikat (Scrubs)* nézem. Rendszerint így viselkedtem – kibújtam –, amikor a többiek a különböző foglalkozások után kávézni vagy vacsorázni hívtak „közösségépítés” gyanánt. De mielőtt bármit mondhattam volna, Marnie megfogta a könyököm. – Gyere csak. Pat vidéken van, és semmi kedvem egyedül enni.

Ültünk egymással szemben egy nagyon „egészséges” étteremben, ahol teljes kiőrlésű magvas fekete kenyeret és édesburgonya-chipset kínáltak. Marnie rendkívüli módon ragyogott. Talán a szájfény teszi?

– Boldognak tűnsz – mondtam.

– Az új terapeutám miatt. – Egy spenótlevelet kergettem a vilámmal a tányéron. Segíthetne rajtam egy terapeuta? Lebegtettem a reményt. A jogi egyetem előtti nyáron nyolc alkalommal önkén-